

**STANDARDY OCHRONY
MAŁOLETNICH
W
SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 3
IM. ŚWIĘTEGO WOJCIECHA
W GNIEŹNIE**

Gniezno, dnia 5 lutego 2024 r.

Spis treści

I. Wprowadzenie	3
II. Dotychczasowe działania, które przynosiły pozytywne efekty w ochronie dziecka przed przemocą	4
III. Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników	5
IV. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem – zachowania niedozwolone wobec małoletnich	5
V. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet	7
VI. Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci	7
VII. Jak rozpoznać przemoc wobec dziecka ?	7
VIII. Rozpoznawanie przemocy wobec dziecka niepełnosprawnego oraz chorego przewlekłe	9
IX. Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego	9
X. Zasady i procedura postępowania w przypadku wykorzystywania seksualnego dzieci	10
XI. Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka w szkole przez pracownika jednostki:	11
XII. Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka w szkole przez rówieśników:	11
XIII. Procedura postępowania wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego:	12
XIV. Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie	12
XV. Procedura Niebieskiej Karty	15
XVI. Ważne telefony i adresy	16
XVII. Monitoring stosowania Standardów Ochrony Małoletnich	18
Załącznik nr 1 – Karta interwencji	18
Załącznik nr 2 – Oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad ochrony Dzieci	20
Załącznik nr 3 – Monitoring standardów – ankieta	21
Załącznik nr 4 – Wzór notatki służbowej	22
Załącznik nr 5 – Oświadczenie pracownika	23
Załącznik nr 6 – zakres danych pracownika niezbędnych do sprawdzenia w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym	24
Załącznik nr 7 – Wzór zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa	25
Załącznik nr 8 – Wzór wniosku o wgląd w sytuację rodzinną dziecka	26
Załącznik nr 9 – Plan pomocy dziecku	27

Szkoła powinna oddziaływać w środowisku lokalnym coraz szerzej. Poza priorytetową funkcją edukacyjną, powinna spełniać i realizować funkcję opiekuńczą – wychowawczą.

I. Wprowadzenie

Wspomaganie rozwoju obejmuje zaspokajanie różnych potrzeb wychowanka.

W naszej szkole stwarzamy warunki do zaspokajania ważnych potrzeb uczniów. Organizujemy proces kształcenia tak, by uczenie się było bezpieczne, aktywne, sensowne i angażujące całą osobę ucznia. Otaczamy pomocą pedagogiczną i psychologiczną dzieci, które wychowują się w zróżnicowanych warunkach domowych, przeżywają problemy prowadzące do podwyższonego ryzyka zaburzeń rozwoju, uzależnień, borykają się z negatywnymi konsekwencjami kryzysu rodziny, rozwoju mediów społecznościowych. Podejmujemy działania o charakterze wczesnej interwencji, pomagamy w rozwiązywaniu problemów, wspieramy w kryzysowych sytuacjach. Na pierwszym miejscu Szkolnego Programu Wychowawczo - Profilaktycznego już przed laty postawiliśmy potrzebę poczucia bezpieczeństwa dziecka. Kolejne to potrzeba samoakceptacji, potrzeba uzyskiwania aprobaty i akceptacji społecznej, potrzeba budowania udanych relacji z innymi. W naszej szkole tworzymy demokratyczne i podmiotowe relacje między członkami całej społeczności szkolnej. Kształtujemy przyjazny klimat poprzez:

- Budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, rodziców lub opiekunów z pracownikami.
- Doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami, wychowankami oraz ich rodzicami lub opiekunami.
- Wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów.
- Rozwijanie i wspieranie działalności wolontariatu, oraz zaangażowania w działalność na rzecz i dobro innych.
- Wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.
- Uczenie odpowiedzialności za innych zwracanie szczególnej uwagi na konsekwencje podejmowanym działaniu.

Niniejszy dokument skierowany jest do wszystkich pracowników szkoły: pedagogicznych, niepedagogicznych, praktykantów, wolontariuszy, stażystów oraz rodziców. Dokument został opracowany by budować poczucie, że wszyscy będziemy podejmować wszelkie możliwe działania, aby zapobiegać krzywdzeniu dzieci.

Dokument ten reguluje procedury ochrony dzieci przed krzywdzeniem, rozpoznawanie i reagowanie na niepokojące sytuację w określony procedurami sposób postępowania.

Ilekoć w niniejszych procedurach jest mowa o:

- **Dyrektorze** - należy przez to rozumieć Dyrektora Szkoły Podstawowej Nr 3 im. Świętego Wojciecha w Gnieźnie.
- **Szkole** - należy przez to rozumieć Szkołę Podstawową Nr 3 im. Świętego Wojciecha w Gnieźnie.
- **Pracownikowi szkoły** - należy przez to rozumieć osobę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę, mianowania powołania lub umowy cywilno-prawnej. Osoby pracujące w szkole dzielą się na pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych.
- **Dziecku/Uczniu** - osoba przyjęta do szkoły w toku postępowania rekrutacyjnego, po dopełnieniu wszelkich niezbędnych formalności przez rodziców i uczącą się w szkole.
- **Rodzicu/opiekunie** - należy przez to rozumieć przedstawiciela ustawowego posiadającego pełnię władzy rodzicielskiej lub opiekuna prawnego (osobę reprezentującą ucznia, ustanowioną przez sąd, w sytuacji, gdy rodzicom nie przysługuje władza rodzicielska lub gdy rodzice nie żyją).
- **Zgodzie opiekuna małoletniego** – należy przez to rozumieć zgodę co najmniej jednego z rodziców małoletniego. Jednak w przypadku braku porozumienia między opiekunami małoletniego należy poinformować ich o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.
- **Zespole interwencyjnym** - należy przez to rozumieć zespół pracowników powołany przez Dyrektora w przypadku podejrzenia/potwierdzenia krzywdzenia ucznia.
- **Krzywdzeniu dziecka** - należy rozumieć każde zamierzone lub niezamierzone działanie oraz zaniechanie działań ze strony osoby dorosłej, które ujemnie wpływa na rozwój fizyczny lub psychiczny dziecka (definicja WHO). Krzywdzenie dzieci to też bezczynność społeczeństwa lub instytucji, a także rezultat takiej bezczynności, który ogranicza równe prawa dzieci i zakłóca ich optymalny rozwój. Można wyróżnić następujące wymiary zjawiska krzywdzenia dziecka:
 - **przemoc psychiczna** - przymus, groźby, obrażanie, wyzywanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, krzywdzenie, wyśmiewanie, lekceważenie,
 - **przemoc fizyczna** - szarpanie, kopanie, popychanie, policzkowanie, bicie ręką, przy użyciu przedmiotów, klaps,
 - **przemoc seksualna** - gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych,
 - **przemoc ekonomiczna** - unikanie płacenia alimentów, zakazywanie członkowi rodziny pracy lub edukacji w celu zdobycia zatrudnienia, przywłaszczanie do swoich celów wspólnych środków na utrzymanie rodziny,
 - **zaniedbanie** - głodzenie, niedostarczanie odpowiedniej ilości jedzenia, nieodpowiednia higiena lub jej brak, niezgłaszanie się z dzieckiem do lekarza (gdy tego wymaga), brak leczenia mimo zaleceń lekarzy, niedopilnowanie w

kwestii edukacji, brak przejawiania zainteresowania, w jaki sposób dziecko spędza wolny czas, jaki ma zainteresowania, problemy oraz potrzeby,

- **alienacja rodzicielska** - ograniczenie kontaktu i izolowanie dziecka od drugiego rodzica, odcinanie drugiego rodzica od informacji dotyczących dziecka, wymazywanie drugiego rodzica z życia dziecka, niszczenie zdjęć i pamiątek, przedstawianie drugiego rodzica w złym świetle, zakazywanie dziecku swobodnego mówienia i wyrażania miłości do drugiego rodzica;
- **cyberprzemoc** - przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Podstawowe formy zjawiska to nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli.
 - **Przemocy domowej** - należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:
 - narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
 - naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
 - powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
 - ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
 - istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

Wewnętrzne procedury regulujące ochronę dziecka przed przemocą są zgodne z obowiązującymi w naszej jednostce dokumentami: Statut Szkoły, Szkolnym Programem Wychowawczo-Profilaktycznym, Polityką bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych oraz obowiązującymi przepisami prawa:

- Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.;
- Konwencji o Prawach Dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne ONZ z 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991.120.526 ze zm.);
- Ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 ze zm.);
- Ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900 ze zm.);
- Ustawą z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.);
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.) oraz Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta".
- Ustawą z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.)

II. DOTYCHCZASOWE DZIAŁANIA, KTÓRE PRZYNOSIŁY POZYTYWNE EFEKTY W OCHRONIE DZIECKA PRZED PRZEMOCĄ.

Dziecko, w sensie prawnym, psychologicznym, materialnym i biologicznym, jest osobą zależną. Obowiązkiem osób dorosłych jest troszczenie się o jego dobro. Wynika on z naturalnych więzi, z roli zawodowej związanej z pracą z dzieckiem i ogólnoludzkiej odpowiedzialności za członków społeczeństwa. Odpowiedzialność tę dodatkowo regulują przepisy prawa. Szkoła, ze względu na swoje ustawowe zadania w zakresie kształcenia, wychowania oraz opieki, wspomagania wychowawczej roli rodziny, zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, umożliwienia uczniom korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej, zobowiązana jest zarówno do zapobiegania krzywdzeniu dzieci, jak i też do podejmowania działań, gdy dziecko jest zagrożone.

Dotychczas, szkoła udzielając pomocy dziecku doznającemu przemocy w rodzinie kieruje się następującymi zasadami:

- Postępowanie w sprawach kryzysowych z udziałem dziecka prowadzone jest w możliwie najszybszym czasie i przy zapewnieniu bezpieczeństwa psychofizycznego ucznia.
- Uczeń i jego rodzice mają prawo do pełnej informacji o sytuacji i podjętych przez szkołę działaniach ich dotyczących.
- Osobą odpowiedzialną na terenie szkoły za respektowanie praw ucznia jest Dyrektor szkoły, który udziela wsparcia i pomocy osobom bezpośrednio zaangażowanym w pomoc;
- Koordynatorem pomocy dziecku krzywdzonemu jest pedagog szkolny.
- Każdy pracownik szkoły, który zauważa lub podejrzewa u ucznia symptomy krzywdzenia, jest zobowiązany do reagowania.
- Podejmowane działania opiera się na diagnozie dziecka i jego sytuacji – opartej na informacjach od pracujących z nim nauczycieli, personelu niepedagogicznego, innych dostępnych danych.
- Zasadą udzielania pomocy dziecku krzywdzonemu jest współpraca zespołowa ograniczona ze względu na zachowanie dyskrecji, do osób pracujących z dzieckiem.

Zagrożenia zewnętrzne

Do najczęściej występujących zewnętrznych zagrożeń fizycznych należą: podejrzenie podłożenia ładunku wybuchowego, podejrzenie otrzymania podejrzonej przesyłki, włamanie do szkoły połączone z kradzieżą, agresywne zachowanie ucznia, wtargnięcie osoby posiadającej broń, wtargnięcie terrorysty do szkoły, zagrożenie wybuchem pożaru lub wybuchem pożaru, zagrożenie wybuchem gazu lub wybuchem gazu, zagrożenie niebezpiecznymi środkami chemicznymi lub biologicznymi, zagrożenie katastrofą budowlaną i zagrożenie siłą żywiołową. W niemal każdym z powyższych przypadków dochodzi do ogłoszenia alarmu i ewakuacji uczniów oraz personelu szkoły. Sposób ich przeprowadzenia powinien być znany wszystkim, a ćwiczenia w przeprowadzaniu ewakuacji powinny odbywać się raz w roku szkolnym.

Zagrożenia wewnętrzne

Do najważniejszych zagrożeń wewnętrznych w szkole należą: agresywne zachowania ucznia, korzystanie przez uczniów z substancji psychoaktywnych, kradzież lub wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych, wypadek lub czyn karalny dokonany przez ucznia.

Nasza szkoła oprócz działań i reakcji w przypadku wystąpienia krzywdy dziecka podejmuje wiele działań prewencyjnych, w celu zapewnienia bezpieczeństwa i dobrostanu dzieci. Do działań tych należy:

- **Edukacja nauczycieli:** Nauczyciele i personel szkoły są szkoleni w zakresie rozpoznawania oznak krzywdzenia dzieci oraz zapobieganiu przemocy w szkole.
- **Dostępność wsparcia podstawowego:** Szkoła zapewnia dostępność specjalistów dla każdego ucznia. Pedagog szkolny, Logopeda, Pedagog specjalny udzielają uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formach odpowiednich do rozpoznanych potrzeb.
- **Program edukacyjny:** Szkoła co roku uchwała Program Wychowawczo-Profilaktyczny opracowany na podstawie wyników corocznej diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Celem realizacji Programu Wychowawczo - Profilaktycznego jest zapobieganie zachowaniom negatywnym dzieci oraz współdziałanie dla zapewnienia im bezpieczeństwa. Działalność profilaktyczna w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.
- **Wczesne wykrywanie:** Szkoła praktykuje diagnozowanie uczniów, aby zidentyfikować tych, którzy mogą być narażeni na krzywdzenie.
- **Przyjazne środowisko:** Atmosfera w Szkole budowana jest na poczuciu bezpieczeństwa. Uczniowie dostają wsparcie od nauczycieli, kiedy tego potrzebują, wiedzą, że mogą liczyć na ich życzliwość i autentyczne zainteresowanie tym, ich problemami. Uczniowie czują się bezpiecznie i wiedzą, że w relacji z pracownikami Szkoły spotkają się z szacunkiem i uzyskają wsparcie.
- **Monitorowanie zachowań uczniów:** Nauczyciele i personel są wyczuleni na zmiany w zachowaniach uczniów, które mogą świadczyć o krzywdzeniu.
- **Współpraca z instytucjami pomocowymi:** W razie wystąpienia krzywdzenia dziecka, Szkoła współpracuje z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Sądem Rejonowym w Gnieźnie. Komendą Powiatową Policji.

III. ZASADY BEZPIECZNEJ REKRUTACJI PRACOWNIKÓW.

Szkoła zatrudnia osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje do pracy z dziećmi. Aby sprawdzić powyższe, Dyrektor podczas rekrutacji żąda następujących informacji:

- wykształcenie,
- kwalifikacje zawodowe,
- przebieg dotychczasowego zatrudnienia kandydata,

sprawdza:

- Rejestr Sprawców Przepisów na tle Seksualnym,
- Niekaralność karną.

Szkoła może prosić kandydatkę/kandydata o przedstawienie:

- referencji od poprzedniego pracodawcy lub o podanie kontaktu do osoby, która takie referencje może wystawić.

Każdy pracownik przyjmowany do Szkoły zostaje zapoznany z niniejszymi procedurami.

IV. ZASADY ZAPEWNIAJĄCE BEZPIECZNE RELACJE MIĘDZY MAŁOLETNIM A PERSONELEM – ZACHOWANIA NIEDOZWOLONE WOBEC MAŁOLETNICH.

1. Nadrzędnym celem wszelkich działań podejmowanych przez personel Szkoły jest promowanie dobra dziecka i jego najlepszego interesu. Personel traktuje każde dziecko z szacunkiem, dbając o jego godność oraz potrzeby. Absolutnie niedopuszczalne jest stosowanie krzywdzenia w jakiegokolwiek formie. Personel w pełni przestrzega obowiązującego prawa, wewnętrznych przepisów instytucji oraz korzysta ze swoich kompetencji w celu osiągnięcia tych celów. Zasady tworzenia bezpiecznych relacji z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników, stażystów oraz wolontariuszy i są potwierdzone przez podpisanie odpowiedniego oświadczenia.

Pracownicy Szkoły zobowiązani są do utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi. Należy za każdym razem rozważyć, czy reakcja, komunikat lub działanie wobec dziecka jest adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych uczniów. Należy komunikować się w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji zachowania.

2. Przemoc emocjonalna, psychiczna lub werbalna.

Przemoc emocjonalna ma miejsce, gdy osoba dorosła nieustannie krytykuje dziecko, grozi mu lub je wyklucza z pewnych aktywności, obniżając jego poczucie wartości. Nauczyciele oraz personel szkoły to osoby znaczące w życiu dziecka. Krytyka nie jest zabroniona. Krytyka jest ważna dla nauki, rozwoju i doskonalenia dzieci. Podobnie, żarty i śmiech pomagają tworzyć więzi między ludźmi i poczucie wspólnoty. Różnica pomiędzy przemocą psychiczną, a krytyką polega na tym, iż w przemocy psychicznej wykorzystywanie emocjonalne idzie za daleko, krytyka przestaje być motywująca, a żarty nie są śmieszne. Przemoc emocjonalna może ranić i powodować szkody, podobnie jak przemoc fizyczna.

Zachowania niedozwolone w komunikacji pracownika z małoletnimi:

- Nie wolno poniżać, zawstyżać, upokarzać, lekceważyć i obrażać dziecka. Nie wolno krzyczeć na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci.
- Nie wolno ujawniać informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci. Obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
- Nie wolno zachowywać się w obecności dzieci w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
- Nie wolno używać języka agresywnego, ironicznego lub poniżającego w szczególności w sytuacjach niepowodzeń edukacyjnych.
- Nie wolno naśmiewać się z dziecka i zachęcać do tego innych.
- Nie wolno faworyzować dziecka w klasie, tak że niektóre dzieci czują się wykluczone.

Zachowania pożądane w komunikacji z dzieckiem:

- W komunikacji zachowuj cierpliwość i szacunek.
- Słuchaj uważnie dzieci i udzielaj im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji.
- Podejmując decyzje dotyczące dziecka, poinformuj je o tym i staraj się brać pod uwagę jego oczekiwania.
- Szanuj prawo dziecka do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępianie od zasady poufności, aby chronić dziecko, wyjaśnij mu to najszybciej jak to możliwe.

3. Przemoc fizyczna.

Jakiegolwiek krzywdzące działanie wobec dziecka jest niedopuszczalne.

Zachowania niedozwolone w kontaktach z małoletnimi:

- Nie wolno bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej dziecka.
- Nie wolno dotykać dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
- Nie wolno angażować się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z dziećmi czy brutalne zabawy fizyczne.
- Kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany.

Zachowania pożądane w kontaktach z dzieckiem:

- Zachowaj szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły nadużyć i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach powinien reagować z wyczuciem, jednak stanowczo by pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.

Należy jednak z całą mocą podkreślić, że istnieją sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu. Jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego. Kieruj się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka.

4. Kontakty poza godzinami pracy.

Co do zasady kontakt z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych lub wychowawczych.

- Nie wolno zapraszać dzieci do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy. Obejmuje to także kontakty z dziećmi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
- Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z dziećmi i ich rodzicami lub opiekunami poza godzinami pracy są kanały służbowe (telefon służbowy, dziennik Librus).
- Jeśli zachodzi konieczność spotkania z dziećmi poza godzinami pracy, należy poinformować o tym Dyrektora, a rodzice/opiekunowie prawni dzieci muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.

- Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli dzieci i rodzice/opiekunowie dzieci są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich rodziców oraz opiekunów.

V. ZASADY KORZYSTANIA Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH Z DOSTĘPEM DO INTERNETU.

Urządzeń elektronicznych należy używać zgodnie z zasadami określonymi w Statucie Szkoły, ponadto, należy pamiętać, że:

- Należy szanować prywatność innych – nieodpuszczalne jest nagrywanie, fotografowanie czy udostępnianie informacji bez zgody zainteresowanych.
- Użytkownicy są odpowiedzialni za swoje działania online. Zakazuje się publikowania, udostępniania lub rozpowszechniania nieodpowiednich treści.
- Należy przestrzegać zasad bezpieczeństwa online. Nie należy udostępniać prywatnych danych, hasła oraz innych informacji.
- Zakazuje się publikowania i rozpowszechniania treści pornograficznych, nielegalnych, obraźliwych, dyskryminujących lub w inny sposób naruszających zasady etyki i prawa.
- Zakazuje się wszelkich form cyberprzemocy, takich jak zastraszanie, szkalowanie czy atakowanie innych osób online.
- Szkoła zastrzega sobie prawo do monitorowania aktywności online uczniów w celu zapewnienia bezpieczeństwa i przestrzegania zasad.

VI. ZASADY OCHRONY WIZERUNKU I DANYCH OSOBOWYCH DZIECI.

I. Szkoła zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych dzieci zgodnie zobowiązującymi przepisami prawa. Szkoła, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.

W naszych działaniach kierujemy się odpowiedzialnością i rozumą wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunków dzieci. Dzielenie się zdjęciami i filmami z naszych aktywności służy celebrowaniu sukcesów dzieci, dokumentowaniu naszych działań i zawsze ma na uwadze bezpieczeństwo dzieci.

Szkoła na początku 8-letniego cyklu edukacyjnego uzyskuje pisemne zgody rodziców na robienie dzieciom zdjęć oraz publikowanie ich w mediach społecznościowych oraz stronie internetowej szkoły. Rodzic ma prawo wycofać swoją zgodę w każdym momencie trwania roku szkolnego, bez wskazywania uzasadnienia swojej decyzji. Jeśli dzieci, rodzice lub opiekunowie prawni nie wyrazili zgody na utrwalenie wizerunku dziecka, Szkoła respektuje ich decyzję.

Jeśli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, impreza publiczna, zgoda rodziców dziecka nie jest wymagana.

1. W sytuacjach szkolnych wydarzeń i uroczystości itd.:

- Zdjęcia lub nagrania zawierające wizerunki dzieci nie powinny być udostępniane w mediach społecznościowych ani na serwisach otwartych, chyba że rodzice lub opiekunowie prawni tych dzieci wyrażą na to zgodę,
- Przed publikacją zdjęcia/nagrania online zawsze warto sprawdzić ustawienia prywatności, aby upewnić się, kto będzie mógł uzyskać dostęp do wizerunku dziecka.

2. Przechowujemy materiały zawierające wizerunek dzieci w sposób zgodny z prawem i bezpieczny dla dzieci:

- Nośniki analogowe zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w miejscu wyznaczonym przez Dyrektora, a nośniki elektroniczne zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w folderze chronionym z dostępem ograniczonym do osób uprawnionych przez instytucję. Nośniki będą przechowywane przez okres wymagany przepisami prawa o archiwizacji i/lub okres ustalony przez placówkę w polityce ochrony danych osobowych.
- Nie przechowujemy materiałów elektronicznych zawierających wizerunki dzieci na nośnikach nieszyfrowanych ani mobilnych, takich jak telefony komórkowe i urządzenia z pamięcią przenośną (np. pendrive).
- Jedynym sprzętem, którego używamy jako instytucja, są urządzenia rejestrujące należące do instytucji. Nie wyrażamy zgody na używanie przez pracowników osobistych urządzeń rejestrujących (tj. telefony komórkowe, aparaty fotograficzne, kamery) w celu rejestrowania wizerunków dzieci.

VII. JAK ROZPOZNAĆ PRZEMOC WOBEC DZIECKA?

I. Występowanie pojedynczego symptomu nie zawsze mówi o tym, że dziecko doświadcza przemocy, jeśli jednak symptom powtarza się, bądź występuje ich kilka równocześnie z dużym prawdopodobieństwem możemy określić, że mamy do czynienia z krzywdzeniem dziecka. Pracownik ma obowiązek reagowania, gdy:

- dziecko jest często brudne, nieprzyjemnie pachnie,
- dziecko kradnie,
- dziecko jest głodne,
- dziecko nie otrzymuje potrzebnej mu opieki medycznej, szczepień, okularów itp.,
- dziecko nie ma przyborów szkolnych, odzieży, butów i innych przedmiotów codziennego użytku,
- dziecko ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, poparzenia, ugryzienia, złamania kości itp.), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić. Obrażenia są w różnej fazie gojenia,

- podawane przez dziecko wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp. dziecko często je zmienia,
- pojawia się niechęć przed udziałem w lekcjach w-f,
- dziecko nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody,
- dziecko boi się rodzica lub opiekuna, boi się przed powrotem do domu,
- dziecko wzdryga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła,
- dziecko cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.,
- dziecko jest bierne, wycofane, uległe, przestraszone, depresyjne itp. lub zachowuje się agresywnie, buntuje się, samookalecza się itp.,
- dziecko osiąga słabsze wyniki w nauce w stosunku do swoich możliwości,
- dziecko ucieka w świat wirtualny (gry komputerowe, Internet itp.),
- dziecko używa środków psychoaktywnych,
- dziecko nadmiernie szuka kontaktu z innym dorosłym (tzw. „lepkość” dziecka),
- dziecko moczy i zanieczyszcza się bez powodu lub w konkretnych sytuacjach, czy też na widok określonych osób,
- w pracach artystycznych, rozmowach, zachowaniu dziecka zaczynają dominować elementy/ motywy seksualne,
- dziecko jest rozbudzone seksualnie niestosownie do wieku,
- dziecko ucieka z domu,
- nastąpiła nagła i wyraźna zmiana zachowania dziecka,
- dziecko mówi o przemocy, opowiada o sytuacjach, których doświadcza.

1. Pracownik ma obowiązek reagowania, gdy:

- rodzic/opiekun podaje nieprzekonujące lub sprzeczne informacje lub odmawia wyjaśnienia przyczyn obrażeń dziecka,
- rodzic/opiekun odmawia, nie utrzymuje kontaktów z osobami zainteresowanymi losem dziecka,
- rodzic/opiekun mówi o dziecku w negatywny sposób, ciągle obwinia, poniża i strofuje dziecko (np.: używając określeń pejoratywnych).
- rodzic/opiekun poddaje dziecko surowej dyscyplinie lub jest nadopiekuńczy lub zbyt pobłażliwy lub odrzuca dziecko,
- rodzic/opiekun nie interesuje się losem i problemami dziecka,
- rodzic/opiekun często nie potrafi podać miejsca, w którym aktualnie przebywa dziecko,
- rodzic/opiekun jest apatyczny, pogrążony w depresji,
- rodzic/opiekun zachowuje się agresywnie,
- rodzic/opiekun ma zaburzony kontakt z rzeczywistością np.: reaguje nieadekwatnie do sytuacji, wypowiada się niespójnie,
- rodzic/opiekun nie ma świadomości lub neguje potrzeby dziecka,
- rodzic/opiekun faworyzuje jedno z rodzeństwa,
- rodzic/opiekun przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym z dzieckiem,
- rodzic/opiekun nadużywa alkoholu, używa narkotyków lub innych środków odurzających.

2. Jak pracownik powinien rozmawiać z dzieckiem krzywdzonym? Należy:

- Zadać o sprzyjające warunki rozmowy:
 - oddzielny pokój,
 - z dala od osób postronnych,

- brak pośpiechu.

- Przyjąć pozycję ciała dostosowaną do pozycji i wieku dziecka – (usiąść, przykucnij).
- Używać języka zrozumiałego dla dziecka.
- Okazać dziecku szacunek, akceptację i empatyczne zrozumienie.
- Okazać cierpliwość – dziecko może zaprzeczać krzywdzeniu.
- Nie naciskać na dziecko – wyznaczenie może łączyć się z ogromnym lękiem.
- Unikać naprowadzania dziecka na odpowiedzi, które chcesz usłyszeć.
- Okazać zrozumienie, że niełatwo jest mówić o trudnych sprawach, zwłaszcza jeśli dotyczą rodziny.
- Pochwalić za odwagę podjęcia rozmowy tj. nie za treść rozmowy, lecz za to, że mówi.
- Być świadomym oznak zaniepokojenia dziecka o los rodziców – nie wypowiadać negatywnych opinii o rodzicach.
- Nazwać przemoc – przemocą i powiedzieć dziecku, że nie jest winne tego, co zrobił dorosły.
- Wesprzeć dziecko – utwierdzić w przekonaniu, że pracownicy Szkoły wiedzą, jak udzielić pomocy.
- Wyjaśnić dziecku w przystępny sposób, co zamierzasz dalej robić. Pamiętaj, jak trudna jest sytuacja dziecka ze względu na:
 - wstyd,
 - poczucie winy,
 - strach przed ponownym skrzywdzeniem,
 - tajemnicę,
 - lojalność wobec sprawcy przemoc.

VIII. ROZPOZNAWANIE PRZEMOCY WOBEC DZIECKA NIEPEŁNOSPRAWNEGO ORAZ CHOREGO PRZEWLEKLE.

Zwracając uwagę na symptomy występujące u dziecka przewlekle chorego, realizującego nauczanie w szkole lub indywidualnie w domu należy skupić się na trudnościach, jakie niesie ze sobą choroba, w którą zmagają się dzieci. Należy zaznaczyć, że dziecko - oprócz trudnych dla niego zmian biologicznych, powstałych na skutek choroby - odczuwa zmiany w samopoczuciu oraz boryka się z adaptacją swego nowego statusu społecznego, czyli zarówno z własnym odbiorem sytuacji, jak i reakcją innych osób. Rozpoznanie przemocy stosowanej wobec dziecka niepełnosprawnego i chorego przewlekle jest zadaniem skomplikowanym, i to z wielu powodów.

- Świadkowie – W wielu sytuacjach ze względów środowiskowych świadkowie mogą mieć kłopot z dostępem do dziecka, a rodzice i opiekunowie, jeśli nawet stosują przemoc wobec niego, nadal pozostają najważniejszymi i często jedynymi opiekunami;
- Ślady - Rozpoznanie śladów bywa skomplikowane na skutek trudności w ustaleniu ich pochodzenia;
- Objawy dodatkowo towarzyszące niepełnosprawności lub chorobie dziecka – Objawy te mogą być podobne do objawów z obszaru niepełnosprawności lub choroby, i dlatego bywają z nimi mylone. Przykładem takich objawów są zachowania lękowe dziecka, unikanie lub wycofywanie się z kontaktu. Ważna jest analiza, z czego wynikają niewłaściwe zachowania opiekuna – czy są konsekwencją obciążeń, braku wiedzy, powielania wzorców czy innych przyczyn;
- Problemy w komunikacji - Ujawnienie stosowania przemocy wobec dziecka może być utrudnione ze względu na jego izolację od innych dorosłych osób, ale także z powodu kłopotów w komunikowaniu się z nim, głównie ograniczeń w komunikacji słownej.

Ujawnienie przemocy przez dziecko jest bardzo trudnym emocjonalnie sposobem wyjścia z relacji ze sprawcą przemocy, wymaga bowiem odwagi i determinacji w warunkach, kiedy stanem naturalnym dla dziecka jest strach przed tym, co stanie się później. Dziecko pozostaje zazwyczaj w silnej zależności od rodziców, co szczególnie dotyczy dzieci niepełnosprawnych i przewlekle chorych. Aby zdecydować się na ujawnienie przemocy, dziecko musi pokonać poczucie lojalności wobec rodzica krzywdzącego. Musi także zmierzyć się z ryzykiem i niebezpieczeństwem, że ujawnienie nie tylko nie przyniesie poprawy sytuacji w rodzinie, a wręcz ją pogorszy, powodując na przykład wściekłość sprawcy i eskalację zachowań przemocowych wobec dziecka.

- Dziecko, mówiąc o przemocy, nie podaje wszystkich informacji o swoich przeżyciach;
- Dziecku towarzyszy lęk o los rodzica, opiekuna i swój własny;
- Okoliczności ujawnienia są związane z odseparowaniem dziecka od osoby krzywdzącej – odległość równa się poczuciu bezpieczeństwa, bliskość oznacza lęk;
- Zniekształcenia w sposobie myślenia dziecka – poczucie winy i odpowiedzialności za doznawaną przemoc.

IX. ZASADY I PROCEDURA PODEJMOWANIA INTERWENCJI W SYTUACJI PODEJRZENIA KRZYWDZENIA LUB POSIADANIA INFORMACJI O KRZYWDZENIU MAŁOLETNIEGO PRZEZ OSOBĘ ZE ŚRODOWISKA RODZINNEGO.

W przypadku uzyskania informacji, że dziecko jest krzywdzone przez osobę ze środowiska rodzinnego:

- Pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji do Pedagoga oraz Dyrektorowi. Należy ocenić czy zagrożone jest życie i zdrowie dziecka.
- Dyrektor wzywa opiekunów dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa i informuje ich o podejrzeniach.
 - W przypadku potwierdzenia, Dyrektor powołuje Zespół interwencyjny, w skład którego wchodzi: Dyrektor, Pedagog, Wychowawca, Personel medyczny, (inne osoby mające wiedzę na temat krzywdzenia dziecka).
 - prowadzi rozmowę wyjaśniającą z Dzieckiem podejrzanym o doświadczanie krzywdy obecności Pedagoga szkolnego,
 - prowadzi rozmowę z rodzicem - opiekunem (w przypadku przemocy w rodzinie - z rodzicem/opiekunem niekrzywdzącym) w obecności Pedagoga Szkolnego,
 - przedstawia formy i okoliczności krzywdzenia,
 - informuje o zachowaniach lub wypowiedziach Dziecka wskazujących na doświadczenie krzywdzenia,
 - omawia rolę rodzica (opiekuna) w podejmowaniu interwencji (wspieranie Dziecka) - proponuje wsparcie,
 - informuje o ustawowym obowiązku podjęcia interwencji prawnej - informuje o placówkach świadczących pomoc,
 - zawiera z rodzicem kontrakt dotyczący działań eliminujących nieodpowiednie zachowania;
- Dyrektor informuje rodziców/opiekunów o obowiązku Szkoły w zgłoszeniu podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd).
- Dyrektor składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury/policji lub wniosek o wgląd w sytuację rodziny do sądu.
- Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji. Kartę załącza się do akt osobowych dziecka. Wszyscy pracownicy szkoły i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
 - Zespół interwencyjny opracowuje „Plan pomocy dziecku”.

- Plan pomocy dziecku powinien zawierać opis sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka oraz wskazania dotyczące:
 - podjęcia przez szkołę działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji;
 - wsparcia, jakie szkoła zaoferuje dziecku;
 - skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku (jeśli istnieje taka potrzeba).
- Plan pomocy dziecku jest przedstawiany przez Dyrektora rodzicom/opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
- W przypadku, gdy zaplanowane działania nie przyniosą efektu należy uruchomić procedurę „Niebieskiej Karty”;
- Wszystkie czynności dokumentowane są protokołem.

X. ZASADY I PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYKORZYSTYWANIA SEKSUALNEGO DZIECI.

1. Rozumienie zjawiska wykorzystywania seksualnego dzieci

Definicja przyjęta przez Światową Organizację Zdrowia opisuje wykorzystywanie seksualne dzieci jako:

„Włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody lub do której nie jest dojrzałe rozwojowo i na którą nie może się zgodzić w ważny prawnie sposób, albo która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności lub władzy, a celem takiej aktywności jest zaspokojenie potrzeb innej osoby.”

2. Symptomy wykorzystania seksualnego dzieci

Oznaki wykorzystywania seksualnego dzieci są bardzo zróżnicowane i w dużej mierze zależą od dziecka. Z tego powodu pracownicy powinni pamiętać, że brak widocznych objawów nie oznacza, iż dziecko nie padło ofiarą wykorzystywania. Należy zwrócić uwagę (między innymi) na powtarzające się infekcje dróg moczowych, trudności w chodzeniu lub siedzeniu, poplamione lub podarte ubranie (bez wiarygodnego wyjaśnienia), skarżenie się dziecka na ból, stan zapalny lub swędzenie okolic intymnych, ból przy oddawaniu moczu, i urazy zewnętrznych narządów płciowych lub okolic odbytu.

Objawy wykorzystywania seksualnego dzieci występujące w sferze emocji i zachowania:

Lp.	Typ konsekwencji	Objawy
1.	Problemy emocjonalne	Lęki i fobie, nieufność, depresja, wysoki poziom niepokoju, niska samoocena, poczucie winy, wstyd, stygmatyzacja, objawy stresu pourazowego, koszmary senne, nawracające sny, nadmierna czujność, nasilona reakcja lękowa, problem z akceptacją własnego ciała zachowania, autodestrukcyjne, myśli lub próby samobójcze.
2.	Problemy poznawcze	Problemy z koncentracją uwagi, słabe wyniki w nauce
3.	Problemy w relacjach	Niewielu przyjaciół, mniej czasu na zabawę z rówieśnikami, izolacja, deficyt umiejętności społecznych.
4.	Problemy funkcjonalne	Problem ze snem, zmiana nawyków związanych z jedzeniem, utrata kontroli nad zwieraczami: mimowolne moczenie się i zanieczyszczanie się kałem, dolegliwości somatyczne: bóle głowy lub brzucha, nadpobudliwość.

3. Zapobieganie wykorzystaniu seksualnym i niegodziwemu traktowaniu dzieci w celach seksualnych:

Szkoła podejmuje wychowawcze i opiekuńcze środki zapobieżenia wszelkim formom wykorzystania seksualnego i niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych oraz w celu ochrony dzieci. Profilaktyka dotycząca zapobieganiu wykorzystywaniu seksualnym wdrażana jest od najmłodszych klas, poprzez wyposażenie dzieci w wiedzę pozwalającą na rozpoznawanie sytuacji niegodziwych.

4. W przypadku uzyskania informacji przez pracownika w związku z podejrzeniem wykorzystywania seksualnego dziecka, należy:

- **Zapewnić dziecku, że chcesz mu pomóc** - Dziecko musi wiedzieć, że może liczyć na dorosłego, który mu wierzy i który udzieli mu pomocy. Osoba dorosła nie powinna osądzać tego, co mówi dziecko ani oceniać jego wypowiedzi.
- **Zachować spokój** - Jeśli Twój wyraz twarzy lub zachowanie zdradzą, że jesteś wstrząśnięty, rozgniewany, pełen odrazy czy wytrącony z równowagi, to dziecko może nie powiedzieć ci wszystkiego na temat wykorzystywania, a nawet odwołać to, co powiedziało wcześniej.

- **Zadbać o spokojne miejsce**, w którym będziesz mógł porozmawiać z dzieckiem na osobności - Zadбай o to, by rozmowa z dzieckiem odbyła się na osobności. Wyjaśnij mu, że musisz powiedzieć o tym, co od niego usłyszałeś, osobom, które pomogą mu poradzić sobie z sytuacją. W każdym wypadku poinformuj dziecko, że konieczne jest poinformowanie o wykorzystaniu osób, które zapewnią mu bezpieczeństwo.
- **Nie składać obietnic**, których nie można dotrzymać - Jeśli złożysz dziecku obietnicę, której nie będziesz mógł dotrzymać, dziecko uzna, że jesteś kolejnym dorosłym, któremu nie można ufać. Chociaż nauczyciel nie ma kompetencji i możliwości, by ochronić dziecko przed krzywdzeniem, może być osobą, która udzieli mu wsparcia, wywierając długotrwały korzystny wpływ na jego życie.
- **Nie osądzać sprawcy ani tego, co zrobił** - Jeśli zaczniesz krytykować sprawcę, dziecko może się za nim wstawić i zacząć bronić człowieka, którego w wielu wypadkach kocha. Kiedy dziecko zaczyna bronić sprawcy, często odwołuje to, co wcześniej powiedziało i nie mówi nikomu, jeśli sytuacja wykorzystywania się powtarza.
- **Zachować dyskrecję** - Zapewnij dziecko, że, zajmując się jego sprawą, zachowasz dyskrecję i że o jego sytuacji dowiedzą się tylko osoby, które mogą mu pomóc, a nie wszyscy w Szkole (nauczyciele lub inne dzieci). Dlatego bardzo ważna jest wiedza na temat tego, kogo i w jaki sposób należy powiadomić o sytuacji dziecka.
- **Powiedzieć dziecku, co się będzie działo** - Przekaż dziecku jak najwięcej informacji na temat tego, co się wydarzy po ujawnieniu wykorzystywania. Być może nie będziesz umiał odpowiedzieć na wszystkie pytania. Bądź szczerzy. Jeśli nie znasz odpowiedzi na zadane pytanie, powiedz o tym dziecku.
- **Nie prowadź dochodzenia** - Zostaw to specjalistom. Kiedy zgromadzisz informacje wystarczające do złożenia zawiadomienia o podejrzeniu wykorzystania seksualnego dziecka, nie zadawaj dziecku dalszych pytań. Zadawanie pytań może stwarzać problemy w późniejszym procesie dochodzenia policyjnego lub prokuratorskiego.
- **Zapewnić sobie wsparcie** - Informacje ujawnione przez dziecko mogą wywołać u ciebie trudne emocje. Ważne, abyś nie musiał(a) radzić sobie z nimi sam(a). Pomocna może być rozmowa z psychologiem lub pedagogiem albo ze specjalistą z organizacji działającej w tym obszarze.

5. W przypadku, gdy dziecko nie ujawniło wykorzystywania seksualnego wprost, ale jego wypowiedzi lub zachowania budzą niepokój, że przeżywa trudności lub problemy, pracownicy powinni:

- Edukować, stwarzać przestrzeń do rozmowy o tym, że dzieci i dorośli mają problemy oraz że warto wtedy zwracać się o pomoc.
- Stwarzać okazję do indywidualnej rozmowy o sprawach, które mogą martwić dziecko.
- Uważnie obserwować zmiany w funkcjonowaniu dziecka. Ważne, aby dyskretnie przyglądać się dziecku i obserwować potencjalne sygnały zagrożenia. Zalecana jest również komunikacja z innymi instytucjami mającymi kontakt z dzieckiem w celu wymiany informacji.

W przypadku posiadania informacji, że dziecko jest wykorzystywane seksualnie pracownik zobowiązany jest powiadomić Dyrektora, który powiadamia policję, prokuraturę.

- Pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji do Pedagoga oraz Dyrektora szkoły.
- Należy ocenić czy zagrożone jest życie i zdrowie dziecka.
- Dyrektor powołuje Zespół interwencyjny, w skład, którego wchodzi: Dyrektor, Pedagog, Wychowawca, Personel medyczny, (inne osoby mające wiedzę na temat krzywdzenia dziecka).

XI. PROCEDURA INTERWENCJI W SYTUACJI KRZYWDZENIA DZIECKA W SZKOLE PRZEZ PRACOWNIKA JEDNOSTKI.

- Osoba podejrzewająca krzywdzenie dziecka przez pracownika w szkole zgłasza problem Dyrektorowi szkoły.
- Dyrektor szkoły zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia, prowadzi rozmowę wyjaśniającą z pracownikiem szkoły podejrzanym o krzywdzenie.
- Dyrektor w obecności pedagoga szkolnego rozmawia z uczniem, jego rodzicami lub prawnymi opiekunami.
- Odsuwa pracownika od bezpośredniej pracy z dziećmi do czasu wyjaśnienia zdarzenia.
- Wszystkie czynności dokumentowane są protokołem, który składa się z wyjaśnień uczestników postępowania.
- W przypadku, gdy doszło do naruszenia praw lub dobra dziecka, Dyrektor ma 14 dni kalendarzowych na zawiadomienie o zdarzeniu rzecznika dyscyplinarnego. Termin ten liczy się od dnia powzięcia informacji o zdarzeniu.
- Zawiadomienie rzecznika dyscyplinarnego nie musi być pisemne, dozwolona jest także forma telefoniczna czy też elektroniczna. W treści takiego zawiadomienia warto szczegółowo opisać zdarzenie, na podstawie którego dyrektor wysnuł podejrzenie popełnienia przez nauczyciela przewinienia dyscyplinarnego.

XII. PROCEDURA INTERWENCJI W SYTUACJI KRZYWDZENIA DZIECKA W SZKOLE PRZEZ RÓWIEŚNIKÓW.

Jeżeli działania na szkodę małoletniego stosuje inny małoletni, dyrektor placówki oświatowej lub wyznaczona przez niego osoba zobowiązany jest niezwłocznie poinformować co najmniej jednego rodzica dziecka krzywdzonego o okolicznościach zdarzenia oraz co najmniej jednego rodzica dziecka krzywdzącego, o okolicznościach zdarzenia i zobowiązania do dalszych działań, mających na celu ograniczenie zachowań krzywdzących ich dziecka. Spotkania z rodzicami małoletnich powinny odbywać się w innym czasie w celu uniknięcia między nimi konfrontacji na terenie szkoły. Celem spotkań z rodzicami jest zarówno podjęcie czynności prawnych ale przede wszystkim zadbanie o dobro i bezpieczeństwo wszystkich małoletnich. Sugerujemy, by w pierwszej kolejności spotkanie odbyło się z rodzicem lub rodzicami dziecka krzywdzonego. Spotkanie z rodzicami odbywa się po przeprowadzeniu (w miarę możliwości w obecności psychologa lub pedagoga) rozmów z dzieckiem krzywdzonym i krzywdzącym (rozmowy nie powinny być prowadzone w tym samym miejscu i czasie). Rozmowa z dzieckiem krzywdzonym ma na celu wsparcie i zapoznanie się z okolicznościami krzywdzenia i poinformowanie dziecka o udzieleniu mu pomocy w sytuacji krzywdzenia. Rozmowa z dzieckiem krzywdzącym ma na celu wsparcie i zapoznanie z okolicznościami zdarzenia i poinformowanie dziecka o udzielaniu mu wsparcia i pomocy. Dodatkowo zachowania krzywdzące małoletniego mogą wynikać z sytuacji krzywdzenia go w środowisku domowym i rozmowa z nim powinna być także ukierunkowana na diagnozę jego sytuacji domowej, ze szczególnym uwzględnieniem jego bezpieczeństwa i ochrony.

- Podczas spotkania z rodzicem lub rodzicami krzywdzonego małoletniego:

Dyrektor placówki oświatowej lub wyznaczona przez niego osoba podejmuje wszystkie działania oraz dodatkowo informuje go lub ich o działaniach jakie zostaną podjęte wobec małoletniego krzywdzącego oraz jego rodziców.

- Podczas spotkania z rodzicem lub rodzicami krzywdzącego małoletniego:

Dyrektor placówki oświatowej lub wyznaczona przez niego osoba informuje rodziców dziecka krzywdzącego o okolicznościach zdarzenia, zakresie informacji prawnych przekazanych rodzicom dziecka krzywdzonego, m.in. o konieczności zawiadomienia przez placówkę oświatową o przestępstwie ściganym z urzędu lub możliwości zawiadomienia o przestępstwie nie ściganym z urzędu przez rodziców dziecka krzywdzonego. Zobowiązuje rodziców dziecka krzywdzącego do podjęcia niezbędnych działań z ich dzieckiem w celu ograniczenia jego zachowań naruszających prawa innych, z poszanowaniem jego praw, a w szczególności bez stosowania wobec niego przemocy. **Informuje rodziców, że zachowanie dziecka może świadczyć o zagrożeniu demoralizacji, z tego powodu placówka oświatowa ma obowiązek poinformować sąd opiekuńczy zgodnie z Ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. poz. 1700 z późn. zm.), a rodzice zobowiązani są do podjęcia działań ochrony dziecka przed demoralizacją.** Dodatkowo, gdy podczas rozmowy z dzieckiem krzywdzącym, ujawniło ono doświadczenie przemocy domowej w formie działania lub zaniechania ze strony rodzica lub rodziców, dyrektor placówki oświatowej lub wyznaczona przez niego osoba podejmuje działania, w zależności od okoliczności.

- Osoba podejrzewająca krzywdzenie dziecka w szkole przez rówieśników lub krzywdzone dziecko zgłasza problem do wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego, pedagoga specjalnego.
- Wychowawca wraz z pedagogiem powinien przeprowadzić rozmowę z osobą poszkodowaną oraz z dzieckiem/dziećmi oskarżonymi o krzywdzenie swojego kolegi, bądź koleżanki.
- Po przeprowadzeniu takich rozmów wychowawca wraz z pedagogiem powinien opracować Plan pomocowy dziecku – ofierze i dziecku – sprawcy.
- Wychowawca informuje rodziców ucznia poszkodowanego i krzywdzącego o zdarzeniu oraz podjętych działaniach.
- W przypadku bardziej skomplikowanym pedagog zgłasza problem Dyrektorowi szkoły.
- Dyrektor powołuje Zespół interwencyjny, w skład którego wchodzi: wychowawca, pedagog, Dyrektor oraz inni nauczyciele, pracownicy szkoły, którzy znają problem i mogą przyczynić się do jego rozwiązania.

XIII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC UCZNIA, KTÓRY STAŁ SIĘ OFIARĄ CZYNU KARALNEGO.

- Jeżeli zachodzi potrzeba należy udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej/ wezwać pogotowie.
- Niezwłocznie powiadomić o fakcie Dyrektora szkoły.
- Powiadomić rodziców ucznia.
- Osoba będąca świadkiem zdarzenia powinna zabezpieczyć ewentualne dowody przestępstwa (np. ostre przedmioty, przedmioty pochodzące z kradzieży).
- Niezwłocznie wezwać pracowników Komendy Powiatowej Policji w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.
- **W przypadku znalezienia na terenie Szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać pracowników Komendy Powiatowej Policji - 112.**

XIV. PROCEDURY OCHRONY DZIECI PRZED TREŚCIAMI SZKODLIWYMI I ZAGROŻENIAMI W SIECI INTERNET ORAZ UTRWALONYMI W INNEJ FORMIE.

Informacja o tym, że w szkole doszło do cyberprzemocy, może pochodzić z różnych źródeł. Osobą zgłaszającą fakt prześladowania może być poszkodowany uczeń, jego rodzice lub inni uczniowie – świadkowie zdarzenia, nauczyciele. Ze względu na dobro ogólne przyjmowane z całą powagą są także zgłoszenia anonimowe. W szkole stosuje się

obligatoryjne działania interwencyjne w przypadku cyberprzemocy i stalkingu, będące następstwem wystąpienia zagrożenia:

- działania wobec aktu/zdarzenia - opis przypadku, ustalenie okoliczności zdarzenia, zabezpieczenie dowodów oraz monitoring po interwencji;
- działania wobec uczestników zdarzenia (ofiara - sprawca - świadek, rodzice);
- działania wobec instytucji/organizacji/służb pomocowych i współpracujących – Policji, wymiaru sprawiedliwości, służb społecznych.

Sposób postępowania

- Osoba posiadająca wiedzę o zajściu powinna przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie Dyrektora i pedagoga szkolny.
- Dyrektor i pedagog szkolny i wspólnie z wychowawcą powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie.
- Do zadań szkoły należy także ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.
- Nauczyciel informatyki w procedurze interwencyjnej, o ile to możliwe, zabezpiecza dowody i ustala tożsamość sprawcy cyberprzemocy.
- **Zabezpieczenie dowodów:** wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.

Ułatwi to dalsze postępowanie dostawcy usługi (odnalezienie sprawcy, usunięcie szkodliwych treści z serwisu), ale również stanowi materiał, z którym powinny zapoznać się wszelkie zaangażowane w sprawę osoby: dyrektor, pedagog szkolny, rodzice, policja, jeśli doszło do złamania prawa.

- Szkoła podejmuje działania mające na celu identyfikację sprawcy cyberprzemocy.
- W sytuacji, kiedy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, przy współudziale rodziców (opiekunów prawnych) należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z Sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów.
- W przypadku, gdy zostało złamane prawo, Dyrektor powiadamia Komendę powiatową Policji.

Działania wobec sprawcy cyberprzemocy.

1. W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, Dyrektor i Pedagog szkolny powinni podjąć następujące działania:
 - Przeprowadzić rozmowę z uczniem, której celem jest ustalenie okoliczności zajścia, wspólnie zastanowić się nad przyczynami i poszukać rozwiązania sytuacji konfliktowej;
 - Omówić z uczniem skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach regulaminowych, które zostaną wobec niego zastosowane;
 - Zobowiązać sprawcę do zaprzestania swojego działania i usunięcia z Sieci szkodliwych materiałów;
 - Ustalić ze sprawcą sposób zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy.
 - Jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy.
 - Nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy.
 - Rodzice sprawcy zostają poinformowani o przebiegu zdarzenia i zapoznani ze zgromadzonym materiałem, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środków dyscyplinarnych wobec ich dziecka.
 - We współpracy z rodzicami można opracować projekt kontraktu dla dziecka, określającego zobowiązania ucznia, rodziców i przedstawiciela szkoły oraz konsekwencje nieprzestrzegania przyjętych wymagań i terminy realizacji zadań zawartych w umowie.
 - Wobec sprawcy cyberprzemocy szkoła stosuje kary zawarte w statucie szkoły.

Działania wobec ofiary cyberprzemocy.

- Ofiara cyberprzemocy otrzymuje w szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczną udzielaną przez pedagoga lub psychologa szkolnego.
- W strategii działań pomocowych uczeń- ofiara powinien otrzymać wsparcie psychiczne oraz poradę, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania.
- Po zakończeniu interwencji wychowawca wraz z osobą udzielającą pomocy monitorują sytuację ucznia sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.
- Rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy zostają poinformowani o problemie, podjętych działaniach szkoły i w miarę potrzeb, otrzymują wsparcie i pomoc specjalistów.
- Opieką psychologiczno- pedagogiczną otacza szkoła świadków zdarzenia uczestniczących w ustalaniu przebiegu zajścia.

- Osoba, której uczeń zaufał informując o cyberprzemocy, ma obowiązek postępować tak, by swoim zachowaniem i działaniem nie narazić świadka zgłaszającego problem.
- Osoby uczestniczące w wyjaśnieniach zdarzenia (wychowawca, pedagog, Dyrektor) zobowiązane są do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia.
- Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej (wydruki, opis, itp.).
- Jeśli rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania, Dyrektor szkoły powinien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji komendę Powiatową policji, Sąd Rodzinny.
- W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje regulaminowe wobec ucznia, spotkania z pedagogiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów, Dyrektor powinien zwrócić się do Sądu Rodzinnego z zawiadomieniem i wskazaniem podjęcia odpowiednich środków wynikających z ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Współpraca z Policją.

1. W ramach ogólnej współpracy Szkoły z Komendą powiatową Policji mogą być organizowane:

- spotkania pedagogów szkolnych, nauczycieli, Dyrektora z zaproszonymi specjalistami ds. nieletnich dotyczące zagrożeń cyberprzemocą w środowisku lokalnym.
- spotkania młodzieży szkolnej z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, na temat zasad bezpieczeństwa oraz sposobów unikania zagrożeń związanych z cyberprzemocą.
- wspólny udział (szkoły i policji) w lokalnych programach profilaktycznych, związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom oraz zapobieganiem przemocy/cyberprzemocy i przestępczością nieletnich.

Zagrożenia związane z nieodpowiedzialnymi wyzwaniem na portalach społecznościowych.

1. Ochrona uczniów przed nieodpowiedzialnymi wyzwaniem na portalach społecznościowych to ważne zadanie, które wymaga współpracy szkoły, rodziców i społeczności szkolnej. W przypadku, gdy uczniowie uczestniczą w nieodpowiedzialnych wyzwaniach na portalach społecznościowych, szkoła powinna podjąć szybkie i skuteczne działania w celu zaradzenia problemowi.

1. Natychmiastowe środki zaradcze.

- Skontaktuj się z uczniami, którzy są zaangażowani w nieodpowiedzialne wyzwania, aby zrozumieć, dlaczego uczestniczą w tych działaniach.
- Przeprowadź rozmowy indywidualne, aby ocenić ich świadomość konsekwencji i edukować ich na temat potencjalnych zagrożeń.

2. Zawiadomienie rodziców.

- Poinformuj rodziców o zaistniałej sytuacji. Zapewnij im pełną informację na temat działań ich dzieci w Internecie.
- Zaproponuj spotkanie, aby omówić sytuację i wspólnie opracować plan działania.

3. Wsparcie psychologiczne.

- Wspieraj uczniów emocjonalnie i psychologicznie, zwłaszcza jeśli uczestnictwo w nieodpowiedzialnych wyzwaniach miało negatywny wpływ na ich samopoczucie.
- Skieruj uczniów do specjalistów w szkole lub poza szkołą.

4. Edukacja i świadomość.

- Zorganizuj specjalne lekcje edukacji medialnej, aby uświadomić uczniom konsekwencje ich działań online.
- Zachęć do wspólnego refleksyjnego spojrzenia na używanie mediów społecznościowych i konieczność odpowiedzialnego korzystania z nich.

5. Korekta zachowań.

- Wprowadź korekcyjne środki, takie jak ograniczenie dostępu do mediów społecznościowych w szkole, jeśli to konieczne.
- Stosuj kary lub nagrody w zależności od konkretnych okoliczności, aby podkreślić znaczenie odpowiedzialnego zachowania.

6. Współpraca z platformami społecznościowymi.

- Zgłoś nieodpowiedzialne działania do administratorów platform społecznościowych.
- Współpracuj z przedstawicielami tych platform w celu podjęcia dodatkowych kroków w kierunku ochrony uczniów.

7. Zaplanowane działania prewencyjne.

- Wprowadź stałe programy edukacyjne dotyczące bezpiecznego korzystania z mediów społecznościowych.
- Regularnie monitoruj aktywność uczniów online i podejmuj działania prewencyjne przed pojawieniem się nieodpowiedzialnych zachowań.

8. Współpraca z lokalnymi organami ścigania.

- W przypadku poważnych naruszeń lub sytuacji wymagających ścigania prawnego, współpracuj z lokalnymi organami ścigania.

9. Przeciwdziałanie presji społecznej:

- Przeciwdziałaj presji społecznej, tworząc atmosferę akceptacji i wsparcia w szkole.
- Zachęcaj uczniów do dzielenia się pozytywnymi treściami online, aby skierować uwagę na konstruktywne aspekty mediów społecznościowych.

10. Opracowanie polityki szkolnej.

- Aktualizuj politykę szkolną dotyczącą korzystania z mediów społecznościowych, uwzględniając nowe wyzwania i zagrożenia.
- Konsultuj się z nauczycielami, uczniami i rodzicami w celu stworzenia skutecznych wytycznych.
- Ważne jest, aby działać kompleksowo, angażując zarówno uczniów, jak i rodziców, oraz współpracując z lokalnymi społecznościami w celu skutecznej prewencji i zarządzania sytuacją.
- Ważne jest, aby działać kompleksowo, angażując zarówno uczniów, jak i rodziców, oraz współpracując z lokalnymi społecznościami w celu skutecznej prewencji i zarządzania sytuacją.

XV. PROCEDURA NIEBIESKIEJ KARTY.

I. Procedura „Niebieskie Karty” jest procedurą interwencji obejmującą działania wielu służb, mającą na celu zatrzymanie przemocy domowej oraz zapewnienie bezpieczeństwa osobie podejrzanej, że jest dotknięta przemocą domową. Członkowie grupy diagnostyczno-pomocowej, współpracując ze sobą opracowują plan pomocy dostosowany do potrzeb rodziny, udzielając jej wszechstronnego i kompleksowego wsparcia w jego realizacji.

1. Podmiotami zobowiązanymi do działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” są przedstawiciele:

- jednostek pomocy społecznej,
- gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia.

2. Wymienione podmioty są uprawnione i zarazem zobowiązane do prowadzenia procedury „Niebieskiej Karty” w każdym przypadku uzasadnionego podejrzenia zaistnienia przemocy w rodzinie.

3. Procedura „Niebieskie Karty” nakłada na szkołę określone zadania w przypadku uzasadnionego podejrzenia o stosowanie wobec ucznia przemocy domowej, jeżeli np. uczeń:

- Ma ślady przemocy fizycznej – ślady uderzeń, oparzeń, siniaki, rany, często zdarzające się opuchlizny, złamania, zwichnięcia itd.,
- Ma ślady przemocy psychicznej – moczenie, nadmierna potliwość, bóle, zaburzenia mowy związane z napięciem nerwowym itd.,
- Przejawia trudności w nawiązywaniu kontaktu, niską samoocenę, wycofanie, lęki, depresję, płaczliwość, zachowania destrukcyjne, agresję, apatię, nieufność, uzależnianie się od innych, zastraszenie, unikanie rozmów itd.,
- Ma brudny strój, nieodpowiedni do pory roku, rozwój, wzrost i wagę nieadekwatne do wieku, nie korzysta z pomocy lekarza mimo przewlekłej choroby itd.

4. Procedurę Niebieskiej Karty należy wszcząć na podstawie samego uzasadnionego podejrzenia zaistnienia przemocy w rodzinie chociażby niepopartego żadnymi dowodami (art. 9d ust. 4 ustawy), ale już dalsze prowadzenie procedury wymaga uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny (art. 9d ust. 2 ustawy).

5. Pracownik zauważający niepokojące symptomy lub jest świadkiem krzywdzenia ma obowiązek reagować. W takim przypadku pracownik zobowiązany jest poinformować Dyрекcję, wychowawcę ucznia oraz pedagoga specjalnego o zaistniałej sytuacji.

6. Procedura Niebieskiej Karty.

- „Niebieską Kartę” zakłada Dyrektor szkoły, nauczyciel, pedagog, wychowawca - który stwierdza, że w rodzinie ucznia dochodzi do przemocy.
- Decyzję o założeniu Niebieskiej Karty pracownik zawsze konsultuje z innymi pracownikami szkoły.

- Wszczęcie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w obecności osoby, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec niepełnoletniego ucznia, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury, przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego. Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec dziecka są rodzice, opiekunowie prawni, działania z udziałem ucznia przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej.
- Działania z udziałem ucznia, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięty przemocą w rodzinie, powinny być prowadzone w miarę możliwości w obecności pedagoga szkolnego lub psychologa. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” osobie, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B”;
- W przypadku, gdy przemoc w rodzinie dotyczy niepełnoletniego ucznia, formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie (formularza „Niebieska Karta – B” nie przekazuje się osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie);
- Wypełniony formularz „Niebieska Karta – A” szkoła przekazuje przewodniczącemu Zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie, w terminie nie później niż 7 dni od wszczęcia procedury

7. Podstawa prawna.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.)

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta".

XVI. WAŻNE TELEFONY I ADRESY.

- Telefon Zaufania - 19 288 (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 20:00 - 08:00; w soboty, niedziele i święta - całodobowo);
- Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” – tel. 800 120 002 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz e-mail: niebieskalinia@niebieskalinia.info;
- Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” Instytutu Psychologii Zdrowia – tel. (22) 668 70 00 oraz 116 123 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
- Fundacja „Feminoteka” - Telefon przeciwpromocowy dla kobiet doświadczających przemocy (w tym kobiet transseksualnych) – tel. 888 88 33 88 (telefon czynny od poniedziałku do piątku w godz. 11 – 19);
- Centrum Praw Kobiet – tel. 800 107 777 (telefon interwencyjny czynny całą dobę; po połączeniu należy wybrać 1 i potem 3);
- Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę – Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży – tel. 116 111 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz Telefon dla rodziców i nauczycieli, którzy potrzebują wsparcia i informacji w zakresie przeciwdziałania i pomocy psychologicznej dzieciom przeżywającym kłopoty i trudności takie jak: agresja i przemoc w szkole – tel. 800 100 100 (linia czynna od poniedziałku do piątku, w godz. 12 – 15);
- Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka – tel. 800 12 12 12 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
- Anonimowa Policyjna Linia Specjalna „Zatrzymaj Przemoc” – tel. 800 120 148 – (bezpłatna linia dostępna 24 godzin na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
- Linia wsparcia psychologicznego Polskiego Czerwonego Krzyża – tel. (22) 230 22 07 (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 16 – 20);
- Bezpłatna aplikacja mobilna „Twój parasol” – <https://twojparasol.com/>.

LISTA JEDNOSTEK NIEODPŁATNEGO PORADNICTWA NA TERENIE POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO:

Nazwa	Dane kontaktowe	Zakres poradnictwa
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gnieźnie Punkt Interwencji Kryzysowej	ul. H. Sienkiewicza 12 a 62-200 Gniezno www.pcpr.powiat-gniezno.pl pcpr@powiat-gniezno.pl	Poradnictwo rodzinne i psychologiczne: - diagnozowanie problemów emocjonalnych dzieci umieszczonych w pieczy, - poradnictwo psychologiczne w trudnościach

		wychowawczych - interwencja psychologiczna w trudnościach wychowawczych
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnieźnie	ul. Dworcowa 7 62-200 Gniezno www.mops.gniezno.pl mops@mops.gniezno.pl	Konsultacje i wsparcie dla rodzin, małżeństw i osób doświadczających przemocy oraz dzieci i młodzieży w rodzinach z problemem uzależnień i przemocy w rodzinie
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gnieźnie	ul. Wyszyńskiego 4 62-200 Gniezno www.ppp.powiat-gniezno.pl poradnia@ppp.powiat-gniezno.pl	Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w tym pomocy logopedycznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, dzieciom i młodzieży uczącej się, a także udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, związanej z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży, rodzicom i nauczycielom
Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	ul. Dworcowa 7 62-200 Gniezno www.mops.gniezno.pl mops@mops.gniezno.pl	Pomoc w zakresie przemocy w rodzinie, niebieska karta

XVII. MONITORING STOSOWANIA STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH.

1. Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 3 im. Św. Wojciecha w Gnieźnie wyznacza pedagoga szkolnego jako osobę odpowiedzialną za Standardy Ochrony Małoletnich. Do obowiązków wyżej wymienionej osoby należy:
 - monitorowanie realizacji Standardów,
 - reagowanie na sygnały naruszenia niniejszych Standardów,
 - prowadzenie rejestru zgłoszeń,
 - proponowanie zmian z niniejszych standardach.
2. Osoba, o której mowa w niniejszym rozdziale zobowiązana jest przeprowadzać raz w roku ankietę monitorującą poziom realizacji wewnętrznych procedur ochrony dzieci przez krzywdzeniem.
3. Pracownicy szkoły mogą proponować zmiany w procedurach oraz wskazywać naruszenia procedur. Pedagog szkolny dokonuje opracowania wypełnionych przez pracowników szkoły ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje Dyrektorowi.
4. Dyrektor w razie potrzeby wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom szkoły nowe brzmienie.
5. Dyrektor co najmniej raz na dwa lata dokonuje oceny standardów w celu zapewnienia ich dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami.

Załącznik nr 1 – Karta interwencji

1. Imię i nazwisko Dziecka		
2.Przyczyny interwencji (forma krzywdzenia)		
3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
4.Opis działań podjętych przez Pedagoga/Psychologa.	Data	
5. Spotkanie z opiekunami Dziecka	Data	
6. Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, Wniosek o wgląd w sytuację Dziecka/rodziny, Inny rodzaj interwencji. Jaki?	
7. Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji.		
8.Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli jednostka uzyskała informację o wynikach/działaniach jednostki/działania rodziców.	Data	

**ZAŁĄCZNIK NR 2 – OŚWIADCZENIE O NIEKARALNOŚCI I ZOBOWIĄZANIU DO PRZESTRZEGANIA
PODSTAWOWYCH ZASAD OCHRONY DZIECI.**

Gniezno, dnia.....

Ja, PESEL oświadczam, że nie
byłam/em skazany za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, i przestępstwa z użyciem przemocy
na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowania karne ani dyscyplinarne w tym zakresie.
Ponadto oświadczam, że zapoznałem się z zasadami Standardów Ochrony Małoletnich obowiązującymi w Szkole
Podstawowej nr 3 im. Św. Wojciecha w Gnieźnie i zobowiązuje się do ich przestrzegania.

.....
(podpis)

ZAŁĄCZNIK NR 3 – MONITORING STANDARDÓW – ANKIETA
ANKIETA
dla pracowników dotycząca stosowania standardów ochrony małoletnich

l. p.	Pytanie	Tak	Nie
1.	Czy zna Pani/Pan dokument Standardy Ochrony Małoletnich w Szkole Podstawowej nr 3 im. Św. Wojciecha w Gnieźnie?		
2.	Czy zapoznała się Pani/Pan z treścią tego dokumentu?		
3.	Czy stosuje Pani/Pan w swojej pracy zapisy tego dokumentu?		
4.	Czy Pani/Pana zdaniem w Szkole są przestrzegane Standardy Ochrony Małoletnich?		
5.	Czy zaobserwowała/ł Pani/Pan naruszenie zasad Standardów Ochrony Małoletnich?		
6.	Czy zna Pani / Pan prawne aspekty ochrony małoletnich?		
7.	Czy potrafi Pani / Pan rozpoznawać czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci?		
8.	Czy potrafi Pani / Pan rozpoznawać objawy krzywdzenia dzieci?		
9.	Czy potrafi Pani / Pan rozpoznawać przemoc rówieśniczą?		
10.	Czy potrafi Pani / Pan rozpoznawać przemoc domową?		
11.	Czy zna Pani/Pan procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie przyjęte w Szkole?		
12.	Czy ma Pani/Pan wiedzę na temat zagrożeń w sieci?		
13.	Czy potrafi Pani / Pan rozpoznawać symptomy cyberprzemocy?		
14.	Czy stosuje Pani / Pan działania profilaktyczne przed krzywdzeniem? Jeżeli tak to jakie:		
15.	Czy wie Pani/Pan jak reagować na objawy krzywdzenia dzieci?		
16.	Czy wie Pani/Pan do kogo zgłaszać objawy krzywdzenia dzieci?		
17.	Czy wie Pani/Pan kto odpowiada w jednostce za zgłaszanie do Policji lub prokuratury zawiadomień o możliwości popełnienia przestępstwa?		
18.	Czy wie Pani/Pan kto odpowiada w Szkole za zgłaszanie do sądu rodzinnego wniosku o wgląd w sytuację rodziny?		
19.	Czy wie Pani/Pan kto odpowiada w jednostce za uruchomienie procedury „Niebieskiej Karty”?		
20.	Czy wie Pani/Pan, gdzie w Szkole zostały udostępnione (fizycznie lub w sieci) dokumenty związane ze Standardami ochrony małoletnich przed krzywdzeniem?		
21.	Czy wie Pani/Pan gdzie w Szkole zostały zamieszczone wersje skrócone Standardy dla małoletnich?		
22.	Czy ma Pani/Pan uwagi/ poprawki/ sugestie dotyczące Standardów Ochrony Małoletnich? Jeśli tak, jakie?		
23.	Czy w Szkole wyeksponowane są informacje dla dzieci na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla małoletnich?		
24.	Czy otrzymała Pani/Pan scenariusze zajęć, na podstawie których może prowadzić zajęcia na temat przeciwdziałania krzywdzeniu i zapewniania bezpieczeństwa dzieci?		
25.	Czy prowadzi Pani /Pan zajęcia, na podstawie których pracownicy mogą prowadzić warsztaty na temat przeciwdziałania krzywdzeniu i zapewniania bezpieczeństwa dzieci?		
26.	Czy przeprowadzała Pani/Pan zajęcia w zakresie praw dziecka, ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem w środowisku i Internecie?		
27.	Czy Szkoła udostępnia dzieciom materiały edukacyjne dotyczące ich praw, ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem?		
28.	Czy uzyskała Pani /Pan dostęp do danych kontaktowych placówek zapewniających pomoc i opiekę w trudnych sytuacjach życiowych oraz do przydatnych informacji dotyczących możliwości podnoszenia umiejętności wychowawczych i ochrony dzieci przed krzywdzeniem?		
29.	Czy udostępnia Pani/Pan materiały edukacyjne dla dzieci/uczniów dotyczące na temat przeciwdziałania krzywdzeniu i zapewniania bezpieczeństwa dzieci?		
30.	Czy przekazywała Pani/Pan rodzicom informacji o Standardach obowiązujących w jednostce lub inne informacje dotyczące ochrony małoletnich przed krzywdzeniem? Jeżeli tak to jakie, oprócz Standardów?		

Gniezno, dnia

NOTATKA SŁUŻBOWA

Dnia w
(miejsce)

o godzinie odbyło się spotkanie, w którym uczestniczyli:

.....
.....
.....

Tematyka spotkania obejmowała:

.....
.....
.....

Ustalono:

.....

.....
(podpis, stanowisko służbowe)

ZAŁĄCZNIK NR 5 – OŚWIADCZENIE PRACOWNIKA

Oświadczenie pracownika o zapoznaniu się z Standardami Ochrony Małoletnich w Szkole Podstawowej nr 3 im. Św. Wojciecha w Gnieźnie

.....
(imię i nazwisko)

Gniezno, dnia 5 lutego 2024 r.

.....
(stanowisko)

OŚWIADCZENIE

Ja niżej podpisana/y oświadczam, że zapoznałem/łam się z Standardami Ochrony Małoletnich w Szkole Podstawowej nr 3 im. Św. Wojciecha w Gnieźnie i przyjmuję ją do realizacji.

.....
(czytelny podpis)

**ZAŁĄCZNIK NR 6 – ZAKRES DANYCH PRACOWNIKA NIEZBĘDNYCH DO SPRAWDZENIA W
REJESTRZE SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW NA TLE SEKSUALNYM**

Zakres danych pracownika niezbędnych do sprawdzenia w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym.
(§ 14 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 31 lipca 2017 r. w sprawie trybu, sposobu i zakresu uzyskiwania i udostępniania informacji z Rejestru z dostępem ograniczonym oraz sposobu zakładania konta użytkownika)

Pierwsze imię i nazwisko:

Data urodzenia:

Pesel:

Nazwisko rodowe:

Imię ojca:

Imię matki:

Rejestr dostępny jest na stronie: <https://rps.ms.gov.pl/>

ZAŁĄCZNIK NR 7 – WZÓR ZAWIADOMIENIA O PODEJRZENIU POPEŁNIENIU PRZESTĘPSTWA

Gniezno, dn.

.....
.....

(dane osoby składającej zawiadomienie)

Komenda Powiatowa Policji
w Gnieźnie
ul. Jana Pawła II 2

/ lub
Prokuratura Rejonowa
w Gnieźnie
ul. Słomianka 8

ZAWIADOMIENIE o podejrzeniu popełnieniu przestępstwa

Zawiadamiam o podejrzeniu popełnieniu w dniu (data) w
..... (miejsce popełnienia przestępstwa) przestępstwa
..... (rodzaj przestępstwa) na rzecz
..... (osoba pokrzywdzona), przez (dane sprawcy
lub informacja, że sprawca nieznany) oraz wnoszę o wszczęcie w tej sprawie postępowania przygotowawczego.

Uzasadnienie

[W uzasadnieniu powinien zostać uwzględniony dokładny opis stanu faktycznego, sytuacji związanej z popełnieniem przestępstwa: data, miejsce, okoliczności przestępstwa, świadkowie.]

.....
(podpis pokrzywdzonego lub osoby składającej zawiadomienie)

Załączniki:

- (należy wymienić tutaj dokumenty, do których odnosiliśmy się w uzasadnieniu)

ZAŁĄCZNIK NR 8 – WZÓR WNIOSKU O WGLĄD W SYTUACJĘ RODZINNĄ DZIECKA

Gniezno, dnia

Sąd Rejonowy w Gnieźnie

Wydział Rodzinny i Nieletnich

ul. Franciszkańska 9

Wnioskodawca: Imię i nazwisko lub nazwa instytucji

reprezentowana przez:

adres do korespondencji:

WNIOSEK O WGLĄD W SYTUACJĘ RODZINNĄ DZIECKA

Wnoszę o wgląd w sytuację małoletniego (imię i nazwisko dziecka, data urodzenia), zamieszkałej/go w przy ul. i wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych.

Uzasadnienie:

(W uzasadnieniu powinny zostać uwzględnione dane osobowe dziecka oraz dane dotyczące rodziców/opiekunów dziecka. Ponadto należy zawrzeć informację na temat sytuacji wskutek, której np. popełniono przestępstwo wobec dziecka. W uzasadnieniu powinny się znaleźć także informacje dotyczące osób, które były/są świadkami zdarzeń. W końcowej części wniosku należy uwzględnić oczekiwania Państwa względem Sądu)

Mając powyższe fakty na uwadze można przypuszczać, że dobro małoletniego jest zagrożone a rodzice nie wykonują właściwie władzy rodzicielskiej. Dlatego wniosek o wgląd w sytuację rodzinną małoletniej i ewentualne wsparcie rodziców jest uzasadniony.

Wnoszę o podjęcie stosownych działań prawnych w celu zabezpieczenia zdrowia i życia małoletniego.

.....
(imię i nazwisko osoby składającej wniosek)

ZAŁĄCZNIK NR 9 – PLAN POMOCY DZIECKU

PLAN POMOCY DZIECKU

Dane dziecka lub ucznia:

Imię i nazwisko:

Klasa:

Rok szkolny:

Wychowawca:

Imię i nazwisko

Plan opracowany na okres od do

Obszar wsparciem	obejmowany
Cele	
Sposoby wsparcia	
Formy pomocy jednostki (jeśli takie zostaną ustalone)	
Działania rodziców ucznia	wspierające dziecka,
Zakres jednostki oświatowej z innymi podmiotami (w zależności od potrzeb)	współdziałania

.....
(podpis osób/osoby przygotowującej plan)

.....
(podpis dyrektora)